

Kysymyksiä & Vastauksia maksuliiketilastosta

Maksuliiketilastoasetus ja suuntaviivat

Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki ovat keränneet maksuliiketilastoa ennenkin, mikä nyt muuttuu?

Euroopan keskuspankki antoi marraskuussa 2013 uuden asetuksen, joka velvoittaa keskuspankkeja keräämään maksuliiketilaston tiedot suoraan maksupalveluntarjoajilta.

Tähän asti Suomen Pankki on raportoinut luvut Finanssialan Keskusliitolta saamiensa tietojen perusteella. Samalla tiedonkeruita yhdistetään, jolloin raportointitaakkaa saadaan pienemmäksi lopettamalla Finanssialan Keskusliiton tiedonkeruu sekä Tilastokeskuksen luottokorttikysely.

Edellyttääkö Euroopan keskuspankin asetus tiedonkeruuta 1.7.2014 jälkeisistä tiedoista, mutta Suomen Pankille on raportoitava jo koko vuosi 2014?

Kyllä, Suomen Pankille raportoidaan vuosi 2014 kokonaisuutena, vaikka asetus edellyttää tiedonkeruun aloittamista vasta 1.7.2014. Todellisen datan puuttuessa raportoiija voi käyttää alkuvuoden osalta estimaatteja, mutta siitä on tällöin mainittava raportoinnin yhteydessä Suomen Pankille.

Mikä ero on Euroopan keskuspankin asetuksella ja suuntaviivoilla?

Asetus velvoittaa raportoijia ja suuntaviivat keskuspankkeja. Maksuliiketilastotiedonkeruuseen on lisätty kysyttäviä tietoja myös suuntaviivojen perusteella, jotta Suomen Pankki voisi täyttää suuntaviivoissa määritellyt veloitteet.

Ovatko kaikki kysyttävät tiedot pakollisia raportoitavia eriä? Esimerkiksi suuntaviivoista johtuvat kysyttävät tiedot?

Kaikki tiedonkeruussa kysyttävät tiedot ovat pakollisia, eikä vapaaehtoisia osioita ole. Suuntaviivojen lisätietoerät täydentävät jokaisen taulukon tietoja, ja ne ovat osa tiedonkeruuta.

Uuden tilastoasetuksen mukaan keskuspankkien tulee raportoida EKP:lle uutta jaottelua noudattavat luvut myös vuoden 2013 osalta. Tullaanko näitä vaatimaan raportoijilta jälkikäteen?

Ei, tilastouudistuksen myötä muuttuvat raportointivaatimukset koskevat raportojien osalta ensimmäistä kertaa vasta vuoden 2014 lukuja. Suomen Pankki tulee ilmoittamaan EKP:lle vuoden 2013 osalta luvut parhaimman arvion mukaan Finanssialan Keskusliiton keräämän tiedonkeruun pohjalta kyseiseltä vuodelta.

Raportointitaulut

Voisiko ohjeessa (tai taulussa) kertoa myös, missä oletetaan summan täsmäävän jonkun toisen kanssa?

Tiedonkeruu toteutetaan niin, ettei summatietoja kysytä, jos ne saadaan laskettua alakategorioista.

Miksi taulu 2 ei sisällä yhdistelmää käteismaksu- ja/tai luottotoiminto (credit/debit yhdistelmäkortti)? Onko tarkoitus, että nämä raportoitaisiin kohdassa 2.4. (käteismaksu- ja/tai maksuaikatoiminto)? Sama kysymys koskee taulua 4. Maksuinstrumenttien käytön indikaattoreita, kohta c)15 ja c)16.

Taulu 2: Noudatamme datan keräyksessä EKP:n antamaa ohjeistusta (ja heidän jaotteluaan), jossa maksukortit tulee raportoida toiminnoittain/ominaisuuksittain. Kortin perusominaisuudet ovat: debit, delayed debit ja credit, ja näihin kategorioihin kortit tulisi pääsääntöisesti sijoittaa. Lisäksi EKP on määritellyt kaksi "ja/tai"-kategoriaa (2.4 ja 2.5), joihin kortit voidaan sijoittaa, jos perustoimintojaottelua ei jostain syystä voida tehdä.

Maksukortit raportoidaan siis ominaisuuksittain erikseen kussakin alakohdassa (eli usealla ominaisuudella varustettu kortti raportoidaan kuhunkin relevanttiin kohtaan; esim. meidän "yhdistelmäkortit" on "perinteisesti" raportoitu kohdissa 2.1 (debit-kortit) sekä 2.5 (kortit, joissa luotto- ja/tai maksuaikaominaisuus, syynä vaikeus erottaa delayed debit ja creditominaisuuksien käyttämissä käytännössä). Credit ja/tai debit –jaottelu lienee selkeä, joten tuollainen kortti tulee raportoiduksi kohdissa "debit" sekä "credit" (tai, jos tätä ei voida erottaa selkeästi delayed debitistä, niin silloin kohdassa 2.5.)

Taulu 4: sama periaate jaottelussa korttimaksussa käytetyn kortin toiminnallisuuden mukaan; eli periaatteessa jaottelulla debit, delayed debit ja credit. Ja jos kahta jälkimmäistä ei voida erottaa, niin sitten kategoriassa (luotto- ja tai maksuaikatoiminto). Eli käytännössä

meillä on tähän mennessä raportoitu credit/debit -kortit kohtiin 12 ja 16. Luonnollisesti, jos selkeä erottelu delayed debit ja credit välillä voidaan tehdä, niin silloin raportointipaikat ovat 13 ja 14.

Mitä eroa on taulun 3 sähköisen rahan kohdilla 4., 5. ja 6.?

4. kohta sisältää myyntipisteiden maksupäätteet, joissa on kaksoistoiminto: toimivat sekä EFTPOS- päätteinä että sähköisen rahan päätteinä.

c) kohtaan raportoidaan seuraavien yhteismäärä: myyntipisteiden maksupäätteet, joissa sähköisen rahan toiminto ja päätteet, joissa pelkästään sähköisellä rahalla maksamisen toiminto.

5. kohtaan päätteet, joita käytetään sähköisen rahakortin lataamiseen ja purkamiseen.

6. kohtaan päätteet, joilla voi maksaa sähköisellä rahalla

Raportoidaanko taulussa 4 suoraveloituksista suoraveloituspyyntöt vai toteutuneet suoraveloitukset?

Laskuttajan maksupalveluntarjoaja raportoi lähetyt suoraveloituspyyntöt, eli raportoijan ei tarvitse ottaa huomioon onko tapahtuma toteutunut vai hylätty.

Miten Taulu 5 b)-kohdan maajaottelut eroavat a) ja c)- kohdan maajaottelusta?

Taulussa 5 maantieteellisessä jaottelussa tarkoitetaan laitteiden ja maksupäätteiden sijaintimaata. Kohdassa 5 b) jaottelu tehdään tämän lisäksi kortin liikkeeseenlaskumaan mukaan, selvittämään minkä maalaisilla korteilla Suomessa tehdään maksutapahtumia.

Tämän lisäksi kohdissa b)8 (Suomessa ulkomaisilla korteilla tehdyt myyntipistetapahtumat) ja c)13 (suomalaisilla korteilla ulkomailla tehdyt myyntipistetapahtumat) halutaan selvittää MCC-koodi, jonka avulla saadaan tietoa matkailijoiden ostokäyttäytymisestä Tilastokeskuksen matkailutilastoihin.

Raportoidaanko taulussa 5 MCC-koodi aggregoituna vai kooditasolla (esim. lentoyhtiöiden koodit yhdistettynä)?

Raportoijan ei tarvitse ryhmitellä, vaan voi raportoida tapahtumat toimialakoodeittain (Merchant Category Classification).

Kuka raportoi taulun 5 kohdan 16 käteisnostot myyntipisteiden maksupäätteillä?

Nämä tapahtumat raportoi kortin liikeeseenlaskija (issuer).

Tuleeko taulussa 5 kohdassa c) raportoida maajaottelussa ulkomaisen maksupalveluntarjoajan (acquirerin) sijaintimaa vai tapahtumamaa?

Taulu 5 C:ssä suomalainen liikkeeseenlaskija (issuer) raportoi heidän korteillaan ulkomaisilla maksupäätteillä tehdyt tapahtumat tapahtumamaan mukaan (ei maksutapahtuman hyvittäjän sijaintimaan mukaan).

Miten lainan nostoon ja maksuun liittyvät tapahtumat raportoidaan maksuliiketilastossa?

Lainan nosto konttorissa

- Lainan nosto toimihenkilön kassaan ei näy asiakkaalle, joten sitä ei tilastoida
- Pankin palkkioiden kirjaaminen kassasta pääkirjatilille ei näy asiakkaan tiliotteella, joten sitä ei tilastoida
- Lainan talletus pankin kassasta asiakkaan tilille, raportoidaan kohdassa 4 g) Yksinkertaiset tilikirjaukset.

Luoton käteisnosto ja käteismaksu sisältävät useamman tapahtuman

- Luoton käteisnosto: 1) lainan siirto konttorissa asiakkaan tilille ja sitten 2) käteisnosto tililtä → 1) lainan siirto tilille on 4 tauluun g) yksinkertainen tilikirjaus oli sitten pankin toimihenkilön tekemä tai automaattinen. 2) Käteistapahtuma 5 tauluun 17.käteisnostot.
- Luoton käteismaksu: 1) rahan talletus asiakkaan tilille ja 2) maksu tililtä lainalle →1) talletus 5 tauluun 18. käteistalletukset. 2) maksu lainalle tilastoidaan tekniikasta riippuen 4 tauluun (tilisiirto/maksupalvelu tai suoraveloitus)

Kuinka tulee raportoida, jos maakoodi on ”tuntematon”?

Tuntemattomista maista voi käyttää koodia XX

Millä tarkkuudella raportointi tulisi suorittaa?

Raportointi toteutetaan todellisilla kappalemäärillä. Arvot raportoidaan euron tarkkuudella.

Raportointipalvelu

Voiko raportoinnin toteuttaa OpusCapitan palvelun kautta useana eri lähetyksenä?

Raporttia ei voi toimittaa useana erillisenä lähetyksenä, koska Suomen Pankki ei pysty tällöin hallitsemaan milloin kaikki osat ovat toimitettu. Raportti toimitetaan yhtenä kokonaisuutena.

Voidaanko osa tiedoista raportoida CSV-tiedostossa ja osa syöttäen tiedot manuaalisesti järjestelmään?

Raportointi on mahdollista tehdä yhdistämällä käsin syötettyä dataa ja CSV-raportointia. Tämä tulee kuitenkin tehdä niin, että ensin raportoidaan manuaalisesti data järjestelmään. Tämän jälkeen jo syötetty data ladataan itselle ja siihen liitetään jatkoksi CSV-raportti. Tämän jälkeen yhdistetty raportti lähetetään palvelun avulla uudestaan.

Miten lähetetään tilastoja koskevat korjaukset tai mahdolliset puuttumaan jääneet luvut?

Lähehtämällä koko raportti uudestaan.

Kuinka voi nähdä aikaisemmin raportoidut (raportoijan) omat tiedostot?

CSV-tiedosto on ladattavissa OpusCapitan raportointipalvelusta. Vasemmalta valikosta löytyy ”Ilmoitukset” kohdasta linkki ”Lähetetyt”. Täältä voi ladata kaikki jo lähetetyt raportit itselleen CSV-muotoisena.

Milloin viimeistään tulee maksuliiketilastot toimittaa Suomen Pankille?

Tilastot tulee välittää Suomen Pankille raportointivuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Esimerkiksi raportointivuoden 2015 tilastot tulee raportoida viimeistään 29.2.2016.

Kuinka voin uusia salasanani tai käyttäjätunnukseni OpusCapitan palveluun?

Kirjautumisongelmissa ja tunnusten uusimiseen liittyvissä asioissa tulee lähettää sähköpostia osoitteeseen [information.fi\(at\)opuscapita.com](mailto:information.fi(at)opuscapita.com).

Milloin maksuliiketilastoraportointia (MATI-raportointi) on mahdollista testata?

Testiympäristö on käytössä ympäri vuoden.

Tuleeko raportoida koko vuosi, mikäli toimilupa on myönnetty kesken vuotta?

Raportointi tulee tehdä siitä ajankohdasta lähtien, kun toimilupa on astunut voimaan.

Maksuliiketilastoihin liittyvät lyhenteet

CNP = Card Not Present –tapahtuma, eli korttitapahtuma, jossa maksu suoritetaan siten, että kortti ei ole fyysisesti läsnä. Esimerkiksi verkkokauppaostos kortilla on CNP-tapahtuma.

EMV = EMV (Europay, MasterCard, Visa) on kansainvälinen standardi korttimaksujen varmentamiseen liikkeissä ja itsepalveluautomaateilla.

Korttitiedot on tallennettu magneettijuovan sijaan sirulle, ja kortinhaltija tunnistautuu henkilökohtaisella tunnusluvullaan (PIN, Personal Identification Number).

EFTPOS (Koneelliset maksupäätteet)= Elektronisen maksuveloitussjärjestelmän päätteet, jotka vastaanottavat maksutiedot sähköisesti, välittävät tällaisia maksutietoja joko online-tilassa, jolloin maksulupaa/varmennusta pyydetään reaaliaikaisesti, tai offline-tilassa. Näihin luetaan myös miehittämättömät maksupäätteet (esim. kylmähuoltoasemat).

KTO (Konekielinen tiliote) = Perinteinen konekielinen tiliote.

MCC (Merchant Classification Category) = Korttitapahtuman toimialakoodi/käyttöpaikkajako, joka kategorisoi myyjän toimialan mukaisesti.

OTC = Over the counter –termillä halutaan maksuliiketilastossa korostaa, että käteistalletus ja -nostotapahtumissa (taulu 5) tarkoitetaan konttorissa (”tisikin yli”) suoritettavaa tapahtumaa.

NFC (Near Field Communication) = lähimaksaminen korteilla, joissa NFCmuotoista tiedonsiirtoa käytetään maksukortin tai maksutarran ja EMVmaksupäätteen (EFTPOS päätteen) välisessä kontaktittomassa tiedonsiirrossa.

POS = Maksupäätte, jonka avulla maksukortteja voidaan käyttää fyysisessä (ei virtuaalisessa) myyntipisteessä. Tieto maksusta saadaan joko manuaalisesti tai maksutositteella taikka sähköisesti eli elektronisen maksuveloitussjärjestelmän välityksellä. Suomalaiset maksupäätteet ovat EFTPOS-tyyppisiä.

POPS = Pankkien online -pikasiirrot ja sekitt -järjestelmä. POPS-järjestelmän kautta välitetään suomalaisten pankkien väliset pikasiirrot ja sekitt (ja pankkivekselit). POPS on ajantasainen, hajautettu, kahdenkeskiseen tietojen vaihtoon perustuva perinteinen maksujärjestelmä, jossa noudatetaan Suomessa sovittuja maksujen välityksen standardeja.

SCT = SEPA Credit Transfer, SEPA-standardin mukainen tilisiirto

SEPA = Single Euro Payments Area, yhtenäinen euromaksualue, jolla käytetään yhtenäiseen standardiin perustuvia perusmaksupalveluita.

SDD = SEPA Direct Debit, SEPA-standardin mukainen suoraveloitus.

SWIFT = Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication. Pankkien omistama kansainvälisiä maksusanomastandardi- ja yhteyspalveluja tuottava yritys. SWIFTin palveluita käytetään laajalti sekä kansainvälisessä että

kotimaisessa maksuliikkeessä. Swift-osoite (BIC, Bank Identifier Code) on standardi pankkien osoite. Jokaisella pankilla on oma uniikki osoitteensa. Näitä osoitteita käytetään pankkien välisessä maksuliikenteessä kansainvälisesti.

TUPAS = Suomalaisten pankkien yhteinen tunnistamispalvelu. TUPAS-palvelu on Finanssialan Keskusliiton määrittelemä tapa tunnistaa verkkopalvelujen käyttäjiä pankkien verkkopalvelutunnuksilla.

XML Konekielinen tiliote = Uuden XML-standardin mukainen konekielinen tiliote